

MOTIVAČNÍ ASPEKTY PROFESNÍ PŘÍPRAVY ZEMĚDĚLSKÝCH INŽENÝRŮ

V. Vybíhal, J. Coufal

VYBÍHAL, V. — COUFAL, J. (Vysoká škola zemědělská, Brno): *Motivační aspekty profesní přípravy zemědělských inženýrů*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (2) : 131-139.

Je podána analýza výsledků anketního šetření výběrového souboru posluchačů v posledním ročníku vysokoškolského studia. Jsou uvedeny názory respondentů na uspokojení představ o vhodnosti zvoleného oboru a rozbor představ o budoucím profesním uplatnění v praxi. Požadavky respondentů na teritorium a charakter pracoviště jsou determinovány subjektivními představami o jejich životním cíli. Převládá zájem o uplatnění v zemědělské výrobě. Je studován vliv prostředí na zájmy o místo pracovní činnosti a diferenciaci motivačních aspektů podle studijních oborů.

zemědělství; vysokoškolské studium; anketní šetření; metodický postup řešení; srovnávací analýza

V probíhajícím procesu přeměny socialistické společnosti v dialektické jednotě politických, ekonomických a ideologických procesů vyvolaných potřebami jejího dalšího fundamentálního rozvoje lze za rozhodujícího činitele považovat lidské tvůrčí a řídicí aktivity.

Motivace lidského subjektu pro naplnění objektivně nutných požadavků doby, determinovaných změnami ekonomických podmínek soustavy plánovitého řízení národního hospodářství, může být významně formována již v průběhu profesní přípravy. Proto je třeba sledovat a analyzovat mimo jiné i spektrum příčinných i náhodně se formujících souvislostí rozhodovacího procesu pro vysokoškolské studium a navazujícího uplatnění profesní přípravy v praxi.

V příspěvku je poukázáno na některé poznatky, které byly získány při studiu motivace profesní přípravy posluchačů vybraných oborů jedné z vysokých škol, jejímž cílem je výchova odborníků se zemědělským vzděláním pro řídicí a jiné funkce v podnicích zemědělsko-potravinářského komplexu.

Cílem práce bylo alespoň dílčím způsobem zachytit a analyzovat názory respondentů na uspokojení jejich představ o vhodnosti zvoleného oboru, na budoucí profesní uplatnění v praxi, včetně výběru teritoria a charakteru pracoviště v konfrontaci s jejich životními cíli.

Otevření cesty ke zkoumání specifik motivace profesní přípravy zemědělských inženýrů a její uplatnění v praxi může pak přispět k usměrnění a zkvalitnění přípravy odborníků, na něž jsou kladeny v podmínkách nové ekonomické soustavy náročné požadavky.

MATERIÁL

Výchozí databázi pro naplnění vytyčeného cíle byly výsledky získané vlastním šetřením prostřednictvím dotazníků vyplněných na základě naprosté dobrovolnosti respondentů všech studijních skupin 4. ročníku oborů provozně ekonomického, fyto-technického a zootechnického Vysoké školy zemědělské v Brně ve školním roce 1988/1989, a to při respektování anonymity zjišťování.

Zkoumaný soubor zahrnoval 367 respondentů. Z celkového rozsahu souboru připadlo na provozně ekonomický obor 114 dotazovaných (31 %), na fyto-technický obor 129 (35 %) a na zootechnický obor 124 (34 %). Počet odpovědí ve všech případech dosáhl stoprocentní využití.

Výběrový soubor respondentů reprezentuje ze základního souboru posluchačů sledovaného ročníku u provozně ekonomického oboru 69,9 %, u fyto-technického oboru 86,6 %, u zootechnického oboru 86,1 % a zcela odpovídá rozsahu výběru, který pro daný účel zkoumání navrhli Vybíhal a Kubíček (1974).

Z analýzy struktury respondentů podle pohlaví vyplynulo, že z celkového počtu dotazovaných bylo 54 % mužů a 46 % žen. U jednotlivých oborů studia byla tato struktura diferencovaná, neboť u posluchačů provozně ekonomického oboru tvořili objekt zkoumání z 29,8 % muži a ze 70,2 % ženy, kdežto soubor respondentů fyto-technického oboru zahrnoval 64,3 % mužů a 35,7 % žen, u zootechnického oboru pak 65,3 % mužů a 34,7 % žen. Z hlediska rodinného stavu bylo v době realizace šetření 79,8 % posluchačů svobodných, 19,4 % ženatých, resp. vdaných a 0,8 % ovdovělých a rozvedených. Počet svobodných posluchačů činil u provozně ekonomického oboru 73,7 %, u fyto-technického oboru 82,9 % a u zootechnického oboru 82,3 %.

Při analýze struktury posluchačů podle třídního, resp. sociálního původu bylo zjištěno, že 30,2 % posluchačů má podle otce dělnický, resp. rolnický původ, přičemž 29,4 % otců respondentů pracovalo v době šetření v zemědělství. Stupeň vzdělání rodičů dotazovaných lze charakterizovat jako poměrně vysoký, neboť 32,4 % dotazovaných otců respondentů dosáhlo vysokoškolského a 45,0 % středoškolského vzdělání, 153 % matek mělo ukončené vysokoškolské vzdělání a 55,0 % dosáhlo vzdělání středoškolského.

Trvalé bydliště rodičů respondentů bylo situováno takto: Brno (20,7 %), jiná krajská města (2,7 %), okresní města (22,9 %), menší města (16,6 %), střediskové obce (17,7 %), menší vesnice (17,2 %) a samoty (2,2 %).

Z celkového počtu 367 respondentů bydlelo pak v době realizace šetření na kolejích 62,7 %, u rodičů nebo příbuzných v sídle školy 16,1 %, ve vlastním bytě 4,9 %, v podnájmu v místě školy 0,3 % a jinde 1,6 %.

METODIKA

Metodický přístup této práce se opírá o vymezené okruhy dotazů kladených jednotlivým respondentům prostřednictvím dotazníku, v rámci něhož lze danou problematiku rozčlenit do několika skupin, a to s ohledem na metodický postup, který navrhl Vybíhal (1978), a některé metodologické aspekty, které publikoval Burian a Vaculík (1979).

První skupinu tvoří otázky související s možností objasnění příčin vstupu na daný typ školy. Ze sociologického hlediska lze za významný považovat průzkum o správnosti rozhodnutí respondentů pro studium daného oboru vysoké školy zemědělské.

Další skupina otázek byla zaměřena z ekonomického hlediska na zjištění skutečnosti, zda posluchači měli v období realizace šetření ujasněnou představu o svém budoucím pracovním zařazení, o charakteru a lokalitě pracoviště a zda jsou v období před dokončením studia rozhodnutí pracovat v zemědělství resp. v organizacích zemědělsko-potravinářského komplexu, nebo mimo jeho rámec.

Dílicí odpovědi posluchačů byly vyjádřeny v relativních četnostech a sumarizovány za jednotlivé obory studia i za celý zkoumaný soubor. Zároveň byla provedena srovnávací analýza výsledků s poznatky, které publikoval Vybíhal (1985).

Pro vyvození obecných záměrů, jež by mohly dílčím způsobem přispět ke zkvalitnění rozhodovací a řídicí činnosti již ve fázi přijímání studentů k vysokoškolskému studiu a v neposlední řadě i k usměrňování výchovně-vzdělávací činnosti, bylo využito metod podmíněných pravděpodobností (testovacích procedur). Konkrétně bylo využito matematicko-statistické metody (Reisenauer 1970) umožňující testování

vat zákonitosti v rozložení četností v jednotlivých skupinách otázek (Kolmogorovův — Smirnovův test shody pro jeden výběr). Tento test je založen na objektivizaci rozdílů experimentálních ($N_{e,j}$) a očekávaných ($N_{o,j}$) kumulativních četností v jednotlivých skupinách.

Testovacím kritériem je veličina D_1 jejíž výpočet je dán vztahem

$$D_1 = \frac{1}{n} \cdot \max |N_{e,j} - N_{o,j}|$$

kde výraz $\max |N_{e,j} - N_{o,j}|$ vyjadřuje výši rozdílu kumulativních četností experimentálních a očekávaných v té skupině, kde je jeho číselná absolutní hodnota nejvyšší. Kritickou hodnotou D_1 ; 0,05 Kolmogorovova-Smirnova testu shody je pro $n >$

> 40 veličina $\frac{1,36}{\sqrt{n}}$, kde n je rozsah souboru.

VÝSLEDKY A DISKUSE

V návaznosti na metodiku této práce opírající se o zpracování a vyhodnocení četností v odpovědích respondentů na stanovené okruhy dotazů lze dosažené výsledky realizovaného anketního šetření členit do několika specifických, ale vzájemně souvisejících celků.

V prvním z nich jsou zachyceny názory respondentů na vhodnost volby oboru studia (tab. I), které odrážejí mimo jiné i stupeň uspokojení původních představ o účelnosti a obsahu studia na daném typu školy. Z celkového počtu 367 dotazovaných 48,5 % z nich by se znovu rozhodlo pro studium stejného typu školy a oboru, přičemž 15,3 % by upřednostnilo stejný typ školy, ale jiný obor. O vstup na jinou vysokou školu by projevilo zájem 23,7 % respondentů. Za významný lze považovat poznatek, že 12,5 % dotazovaných by revokovalo své původní rozhodnutí a neprojevilo by zájem o studium na žádné vysoké škole.

I. Relativní četnost názorů respondentů na vhodnost volby oboru studia — Relative frequency of respondents' views on adequacy of the field of study chosen

Obor studia	Studijní rok	Četnost názorů				Četnost celkem
		studoval bych			nestudoval bych žádnou VŠ	
		znovu VŠZ stejný obor	VŠZ, ale jiný obor	jinou VŠ		
Provozně ekonomický	1983/1984	42,5	23,3	23,3	10,9	100,0
	1988/1989	36,8	27,2	32,5	3,5	100,0
Fytotechnický	1983/1984	46,8	11,3	16,1	25,8	100,0
	1988/1989	51,9	15,5	16,3	16,3	100,0
Zootechnický	1983/1984	85,7	0	6,1	8,2	100,0
	1988/1989	55,7	4,0	23,4	16,9	100,0
Celkem	1983/1984	55,5	13,0	16,3	15,2	100,0
	1988/1989	48,5	15,3	23,7	12,5	100,0

Při hodnocení poznatků vyplývajících z analýzy frekvence názorů posluchačů jednotlivých oborů na naplnění jejich představ o studiu bylo zjištěno, že sice nejvyšší míru uspokojení ze správné volby typu školy a oboru studia vykázali na jedné straně posluchači zootechnického oboru (55,7 %), ale na druhé straně 12,5 % z nich by při znovurozhodování nestudovalo na žádné vysoké škole. Posledně frekventovaný názor zůstává pak pouze 3,5 % posluchačů provozně ekonomického oboru s tím, že 59,7 % respondentů tohoto oboru by svůj zájem orientovalo na vysokoškolské studium jiného zaměření. Respondenti daného oboru dílčí nenaplnění představ o studiu řeší aktivní cestou, tedy zájmem o studium jiného oboru stejné školy, resp. jiného typu školy, kdežto respondenti fytotechnického a zootechnického oboru se v daném případě orientují pasívně, resp. rezignují na studium vysoké školy, neboť 16,3 % posluchačů fytotechnického a 16,9 % zootechnického oboru by se již nepřihlášilo ke studiu na žádné vysoké škole.

Uváděné závěry vyvozované z výsledků šetření realizovaného ve školním roce 1988/1989 lze považovat za objektivně formované, neboť byla prokázána statistická významnost nerovnoměrnosti rozložení četností mezi jednotlivými skupinami odpovědí za soubor jako celek i za jednotlivé obory studia, což vyplývá ze vzájemných relací kritických a vypočtených číselných hodnot obsažených v tab. IV.

Při konfrontaci interpretovaných výsledků s poznatky vyplývajícími z adekvátně metodicky zpracovaného šetření realizovaného ve školním roce 1983/1984 bylo zjištěno, že celkově s odstupem pěti let se nepatrně zvýšil zájem o studium na vysoké škole, neboť alternativu nestudovat na žádné vysoké škole uvedlo ve studijním roce 1983/1984 15,2 % respondentů, kdežto o pět let později pouze 12,5 % z nich. Jak je zřejmé z tab. I, v souboru jako celku poklesl za uváděné období zájem o studium stejného oboru vysoké školy zemědělské a vzrostl zájem o studium jiného oboru, resp. jiného typu vysoké školy.

Ze sociologického hlediska lze uvést, že názory respondentů na vhodnost volby oboru studia byly zřejmě formovány především mírou uspokojení představ o obsahu a účelnosti studia a v neposlední řadě mohou být vyvolány i jejich subjektivním přístupem k hodnocení náročnosti studia nebo postupně utvářenými představami o možnosti uplatnění jejich profesní přípravy v praxi.

S ohledem na tuto skutečnost jsou v další části shrnuty poznatky vyplývající z odpovědí respondentů na orientaci jejich budoucího pracovního uplatnění (tab. II). Ve studijním roce 1988/1989 bylo zjištěno, že ve výběrovém souboru posluchačů jako celku se projevil zájem o nástup do bezprostřední zemědělské výroby (69,8 %), resp. v rámci zemědělsko-potravinářského komplexu (91,3 %), zatímco 8,7 % dotazovaných projevilo zájem o práci mimo rámec tohoto komplexu. Z údajů obsažených v tab. II je zřejmá vyšší poptávka po uplatnění v JZD než ve státních statcích a ostatních státních podnicích.

Lze konstatovat, že frekventované názory na možnost uplatnění posluchačů ve společenské praxi jsou významně diferencovány v jednotlivých skupinách respondentů vytvořených podle jednotlivých oborů studia. Zájem o budoucí profesní uplatnění v JZD byl zaznamenán u respondentů oboru provozně ekonomického (43,9 %), fytotechnického (55,0 %) a zootechnického (46,0 %), přičemž pouze 14 % posluchačů provozně

II. Relativní četnost zájmu respondentů o pracoviště — Relative frequency of interest of the respondents in working place

Obor studia	Studijní rok	Četnost požadavků na uplatnění					Četnost celkem
		v rámci ZPoK				mimo rámec ZPoK	
		v zemědělské výrobě			mimo zemědělskou výrobu		
		na státním statku	v JZD	v SZP, ACHP aj.			
Provozně ekonomický	1983/1984	6,8	60,3	13,7	17,8	1,4	100,0
	1988/1989	5,3	43,9	8,7	31,6	10,5	100,0
Fytotechnický	1983/1984	3,2	48,4	33,9	12,9	1,6	100,0
	1988/1989	10,1	55,0	14,0	16,3	4,6	100,0
Zootechnický	1983/1984	4,1	63,3	18,4	12,2	2,0	100,0
	1988/1989	14,5	46,0	10,5	17,7	11,3	100,0
Celkem	1983/1984	4,9	57,1	21,7	14,7	1,6	100,0
	1988/1989	10,1	48,5	11,2	21,5	8,7	100,0

ekonomického oboru projevilo zájem pracovat ve státních zemědělských podnicích. To proto, že preferují možnost profesního uplatnění mimo zemědělskou výrobu, zejména v praxi blízké zemědělství (31,6 %).

Zájem respondentů o charakter pracoviště je do značné míry determinován řadou objektivních a subjektivních činitelů. Souvisejí především s preferencí lokality jejich profesního uplatnění, s vazbami na psychologicko-sociální a emotivní stránku jejich života, které významně formují jejich individuální vědomí.

Orientace posluchačů provozně ekonomického oboru na budoucí profesní uplatnění mimo zemědělskou výrobu (42,1 %) zřejmě bezprostředně souvisí se skutečností, že v době realizace šetření 28,9 % posluchačů trvale bydlelo s rodiči v krajském městě, tedy v teritoriu, v němž jsou omezené možnosti profesního uplatnění v rámci zemědělské prvovýroby.

Lze konstatovat, že ani v případě hodnocení četnosti zájmů respondentů o pracoviště (tab. II) nelze odchylky od rovnoměrnosti rozdělení četností pokládat za nahodilé, což vyplývá z testování statistické průkaznosti zkoumaných jevů ve studijním roce 1988/1989 (tab. IV).

Při srovnávání změn, ke kterým došlo v relativní frekvenci požadavků na budoucí uplatnění respondentů v praxi v období 1983/1984 a 1988/1989 bylo zjištěno (tab. II), že v souboru jako celku se zvyšuje poptávka po profesním uplatnění mimo rámec zemědělsko-potravinářského komplexu (z 1,6 % dotazovaných v roce 1983/1984 na 8,7 % ve studijním roce 1988/1989) či v praxi blízké zemědělství. Naopak dochází k poklesu zájmů o nástup do bezprostřední zemědělské výroby (z 83,7 % respondentů ve studijním roce 1983/1984 na 69,8 % v roce 1988/1989). Uváděné snížení zájmu o budoucí profesní uplatnění v zemědělské výrobě by-

III. Relativní četnost požadavků respondentů na teritorium pracoviště — Relative frequency of respondents' requirements in location of their working place

Obor studia	Studijní rok	Četnost požadavků				Četnost celkem
		místo bydliště	rámec okresu místa bydliště	rámec kraje místa bydliště	bydliště kdekoliv	
Provozně ekonomický	1983/1984	45,2	34,2	9,6	11,0	100,0
	1988/1989	40,3	24,6	16,7	18,4	100,0
Fytotechnický	1983/1984	32,3	43,5	8,1	16,1	100,0
	1988/1989	44,2	27,1	15,5	13,2	100,0
Zootechnický	1983/1984	26,6	36,7	6,1	30,6	100,0
	1988/1989	30,7	25,8	17,7	25,8	100,0
Celkem	1983/1984	35,9	38,0	8,2	17,9	100,0
	1988/1989	38,4	25,9	16,6	19,1	100,0

lo jako nejvýraznější zjištěno u posluchačů provozně ekonomického (z 80,8 % respondentů v roce 1983/1984 na 57,9 % v roce 1988/1989) a zootechnického (z 85,8 % na 74,0 %) oboru.

S problematikou zájmu respondentů o charakter pracoviště souvisí i otázky dotýkající se jejich rozhodnutí o výběru teritoria, resp. lokality budoucího pracoviště. Z provedeného průzkumu, jehož poznatky jsou shrnuty v tab. III, je zřejmé, že rozhodující část respondentů projevila zájem uplatnit svou profesní přípravu v místě trvalého bydliště (38,4 %), resp. v rámci svého okresu (25,9 %). Ve svém nejbližším okolí by tedy chtělo najít profesní uplatnění 64,3 % dotázaných. Z celospolečenského hlediska lze za nepříznivou označit skutečnost, že pouze 19,1 % respondentů je ochotno zapojit se do společenské dělby práce v kterémkoliv teritoriu.

Z údajů obsažených v tab. III je zřejmé, že nenáročnost na teritorium budoucího pracoviště prokázali respondenti zootechnického oboru (25,8 %), kdežto u fytotechnického oboru pouze 13,2 % posluchačů hodlá pracovat v kterémkoliv hospodářsko-správním území. Je třeba konstatovat, že i na tomto místě (s výjimkou zootechnického oboru) lze uváděné závěry považovat za gnoseologicky věcné, neboť jejich statistická průkaznost vyplývá ze vzájemných relací kritických a vypočtených charakteristik D_1 , dokumentujících rovnoměrnost rozložení frekvencí mezi jednotlivými skupinami odpovědí.

Ze srovnání zájmu respondentů o teritorium pracoviště na podkladech realizovaných šetření ve studijních letech 1983/1984 a 1988/1989 vyplynulo, že za uváděné pětileté období došlo k nepatrnému posunu relativní četnosti zájmu respondentů o budoucí profesní uplatnění ve prospěch „kterékoli“ hospodářskosprávní oblasti (ze 17,9 na 19,1 %), a to na úkor zájmu o nástup na pracoviště zejména v rámci okresu místa trvalého bydliště respondentů. Nejvýraznější celospolečensky žádoucí po-

IV. Testování statistické průkaznosti zkoumaných jevů ve studijním roce 1988/1989
 — Testing the statistical significance of analysed phenomena in the year 1988/1989

Zkoumaný jev	Obor studia	Relace číselných hodnot	
		kritických	vypočtených
		$D_{1;0,05}$	D_1 ; vyp.
Názor respondentů na vhodnost volby oboru studia	provozně ekonomický	0,1274 < 0,2193	
	fyto technický	0,1197 < 0,2713	
	zootechický	0,1221 < 0,3065	
	celkem	0,0710 < 0,2371	
Zájem respondentů o pracoviště v rámci ZPoK	provozně ekonomický	0,1274 < 0,1404	
	fyto technický	0,1197 < 0,2558	
	zootechický	0,1221 < 0,2097	
	celkem	0,0710 < 0,1853	
Požadavky respondentů na lokalitu pracoviště	provozně ekonomický	0,1274 < 0,1579	
	fyto technický	0,1197 < 0,2171	
	zootechický	0,1221 > 0,0645	
	celkem	0,0710 < 0,1444	

sun v tomto směru byl zaznamenán v odpovědích posluchačů provozně ekonomického oboru.

Celkově lze shrnout, že v subjektivních představách orientace životního cíle respondentů z hlediska jejich aktivního pracovního zapojení do společenské dělby práce je preferován zájem o uplatnění v zemědělské výrobě. Ze zkoumaného souboru 367 respondentů považuje za životní cíl práci v zemědělském provozu 43,3 % dotázaných, ve službách pro zemědělství 20,2 %, ve vědecko-výzkumné činnosti 10,6 %, v zemědělském školství 8,4 %, mimo zemědělství 6,3 % a práci pouze pro rodinu 11,2 %.

Ze srovnání údajů obsažených v tab. II a III lze vyvodit, že upřednostňování zájmu o uplatnění v zemědělské výrobě je podmínováno uspokojením požadavku na možnost výběru místa pracoviště zejména v prostředí, v němž před vstupem na vysokou školu respondenti vyrůstali, či v jeho blízkém okolí.

Lze konstatovat, že postupné formování určité části individuálního vědomí respondentů příslušné věkové skupiny je determinováno mimo jiné i skutečností, že jejich způsob života je sice objektivně ovlivněn způsobem obživy jako bezprostřední důsledek postavení ve společenské dělbě práce, ale jejich životní úroveň jako prosté rozdělování spotřebovávaných produktů je v mnohém výslednicí postavení jejich rodičů ve společenské dělbě práce, včetně nabytého osobního vlastnictví.

Upřednostňování lokality pracoviště před zájem o profesní uplatnění v zemědělské výrobě je dlouhodobým průvodním jevem i při rozmístovacím řízení absolventů dané vysoké školy. V této souvislosti lze

uvést, že poznatky z hodnocení motivace zájmů o profesní přípravu posluchačů vysoké školy zemědělské a její uplatnění v praxi, které publikoval Vybíhal (1985), jsou adekvátní i současné názorové orientaci a společenskému pohybu.

Možnost změny názoru dotazovaných na lokalitu, resp. teritorium budoucího pracoviště je tedy omezena řadou faktorů, mezi něž patří především vazby k osobnímu vlastnictví respondentů nebo jejich rodičů, emotivní vazby k prostředí, úroveň mezilidských vztahů formujících se v celé své složitosti v jejich dlouhodobém působišti, možnosti výpomoci rodičů, resp. příbuzných s opatrováním a výchovou dětí a jinými psychologicko-sociálními či materiálními aspekty života respondentů.

S ohledem na uváděné skutečnosti i na nezbytnost zabezpečit celospolečenské požadavky na rozmístění absolventů daných oborů v praxi bude třeba přehodnotit a změnit stávající ekonomické nástroje ve směru prohloubení jejich účinnosti tak, aby se mohly aktivně podílet na formování individuálního vědomí respondentů na bázi celospolečenské poptávky.

ZÁVĚR

Na základě poznatků získaných z anketního šetření u výběrového souboru 367 respondentů lze uvést, že převažující část dotazovaných byla plně spokojena s výběrem své profesní přípravy a projevila zájem uplatnit se v zemědělské výrobě, resp. v rámci zemědělsko-potravinářského komplexu.

Motivace vstupu na daný typ a obory školy je sice významným činitelem jejich životní orientace, ale v praktickém naplnění jejich životního cíle jsou preferovány osobní perspektivní zájmy respondentů především ve směru volby charakteru a teritoria jejich budoucího pracoviště, a to před zájmem pracovat v zemědělské výrobě.

Lze uvést, že motivace profesní přípravy zemědělských inženýrů z hlediska psychologicko-sociálních aspektů jejich dosavadního života se ani po pěti letech ve svých projevech výrazně nemění.

Literatura

- BURIAN, A. — VACULÍK, R.: Osobnost studenta a výsledky výchovných a vzdělávacího procesu na VŠZ v Brně. [Závěrečná zpráva.] Brno, VŠZ 1979.
- REISENAUER, R.: Metody matematické statistiky a jejich aplikace v technice. Praha, SNTL 1970.
- VYBÍHAL, V. — KUBÍČEK, J.: Návrh metodiky stanovení počtu respondentů a délky pozorování při demografickém výzkumu. Acta Univ. Agric., 10, s. 297. Brno, VŠZ 1974.
- VYBÍHAL, V.: Motivační příčiny studia žáků na SZTŠ Kyjov a SZTŠ Bučovice: [Státní závěrečná práce.] Brno, VŠZ 1978.
- VYBÍHAL, V.: K problematice motivace zájmů o profesní přípravu a její uplatnění v praxi. Sbor. ÚVTIZ - Sociol. Zeměd., 21, 1985, č. 1, s. 35-42.

Došlo dne 5. 4. 1989

ВЫБИГАЛ, В. — ЦОУФАЛ, Я. (Сельскохозяйственный институт, Брно): *Мотивационные аспекты профессиональной подготовки специалистов сельского хозяйства*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (2) : 131-139.

Приводится анализ анкетного обследования выборочного массива студентов, обучающихся на последнем курсе в институте. Характеризуются точки зрения студентов на их будущую профессиональную деятельность в практических условиях. Требования студентов относительно места и характера работы детерминированы субъективными представлениями о их жизненной цели. Преобладает желание работать в сельском хозяйстве. Анализируется воздействие среды на место трудовой деятельности и дифференциация мотивационных аспектов по отдельным профилям специализации.

сельское хозяйство; учеба в высшем учебном заведении; анкетное обследование; методический подход к решению; сравнительный анализ

VYBÍHAL, V. — COUFAL, J. (University of Agriculture, Brno): *Motivation Aspects of the Professional Preparation of Agricultural Engineers*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (2) : 131-139.

The results of survey of selected set of students of the final terms of university study are analysed. The views of respondents concerning their satisfaction with selected profession are given here together with analysis of their ideas on their future professional roles in practice. Requirements of the respondents for location and nature of their working places are determined by subjective ideas on their life targets. Interest in work directed in agricultural production prevails. The influence of environment on interests in location of their future work and differentiation of motivation aspects according to the study fields are analysed.

agriculture; university study; survey; methodical approach to solution; comparative analysis

VYBÍHAL, V. — COUFAL, J. (Hochschule für Landwirtschaft, Brno): *Motivierungsaspekte der beruflichen Ausbildung von Landwirtschafts-Ingenieuren*. Sociol. Zeměd., 25, 1989 (2) : 131-139.

Erläutert wird eine Analyse einer Umfrage bei einer ausgewählten Gruppe von Hörern im letzten Studienjahr der Hochschule. Angeführt werden die Ansichten der Befragten über die Erfüllung ihrer Vorstellungen von der geeigneten Wahl ihres Bereichs sowie die künftige Einsatzmöglichkeit in der Praxis. Die Antworten über deren Anforderungen an das Territorium, den Charakter der künftigen Arbeitsstätte sind determiniert von subjektiven Vorstellungen über deren Lebensziel überhaupt. Überwiegend ist das Interesse für einen Einsatz in der landwirtschaftlichen Produktion. Untersucht wird der Einfluß der Umgebung auf die Interessen über den künftigen Arbeitsplatz und die Differenzierung der Motivierungsaspekte entsprechend dem Studienfach.

Landwirtschaft; Hochschulstudium; Fragebogenuntersuchung; Methode der Lösung; Vergleichsanalyse.

Adresa autorů:

Ing. Václav Vybíhal, CSc., Jan Coufal, Vysoká škola zemědělská, Zemědělská 5, 613 00 Brno

XIV. Evropský kongres sociologů venkova

MODELY A PROSTŘEDKY BUDOUCNOSTI VENKOVA
Z HLEDISKA SOCIOLOGIE VENKOVA

se koná ve dnech 16. až 20. července 1990 v Giessenu (NSR)
Informační centrum kongresu:

Institut für Agrarsoziologie
Biskarkstrasse 4
D-6300 GIESSEN